ч. 55. Чернівці, понеділок дня 12. (24.) червня 1895. Речник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по ∞ кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

„Polonismul din Bucovina“.

III.

Попередно сказали ми, що дотеперішна волоска більшість буковиньского краєвого автономічного заступництва найменьше старала ся про розвій власних краєвих сил, а іменно про розвій Русинів і Волохів, сих головних народів Буковини.

Головною причиною сеї для просьвітного і культурного розвою нашого краю дуже сумної прояви була безперечно в першій лінії майже цілковита незрілість буковиньскої суспільности до нового конституцийного руху. При запроваджено конституцийної управи навіть визначні одиниці в краю, не доросли були ще до поступової конституцийної ідеї, а так тілько люди, що за часів підданьства зросли в материяльну силу і лише на сій підставі виробили собі в користь власних інтересів виключний вплив на краєву управу, з'уміли вихісновати для своїх самолюбних цілий і новий конституцийний рух, з'уміли загарбати в свої руки цілу автономічну краєву управу.

Так отже вдало ся псевдо-волоским буковиньским боярам, людям без славнійшого родоводу, без визначнійшої інтелїґенциї і по більшій части зруйнованих маєтково, тілько в наслідок, як сказано, майже цілковитої незрілости буковиньскої суспільности до свобідного конституцийного житя — станути на чолї нашої автономічної краєвої управи і придбати на свої услуги більшість в буковиньскім соймі.

Щоби се осягнути, не перебирано в средствах, не зважано на етичні і моральні засади, а наглядний доказ такого поступованя становить послїдна проворна штучка послів-боярів дотично переловленя віроломних руских послів: Воляна і Тиміньского.

Аж до послїдної соймової каденциї голосила все ся псевдо-боярска партия, що она не стоїть на жаднім національнім ґрунтї, а заступає лише краєву автономію і власні інтереси більшої посілости. Під покровом сеї фірми старали ся волоскі пани позискати і Поляків, та заключали з ними кілька разів політичні пакта. З огляду на сей історичний факт, недавного часу, видає ся закид „Gazet-и Bucovinei“, мов би то Русини вязали ся з Поляками і таким способом підпирали експанзивність польонїзму на Буковині, цілком сьмішним і доводить лише безпрограмовість волоских політиків, бо-ж прецінь, як сказано, волоскі політики самі були перші, що, розуміє ся для власних самолюбних цілий, навязували політичні зносини з Поляками і сьвято обіцювали, підпирати їх польско-народні інтереси на Буковині. Були отже часи, коли то і волоскі політики жили з Поляками в як найліпшій дружбі, а сю дружбу піддержували волоскі політики через довгі лїта, аж до послїдної соймової каденциї, доки і вірмено-польскі дідичі не переконали ся о безграничнім самолюбств і проворности своїх політичних товаришів і о шкідности їх автономічної краєвої управи для нашого краю.

Против сеї управи, що піддержує в краю цілковитий автономічний безлад, плекає непотизм і деморалїзацию і визначає ся не тілько байдужностию, але навіть неприхильним успособленєм против всего, що могло би прислужити ся до загального просьвітного і культурного розвою нашого краю — піднесли в послїдній соймовій каденциї всї другі соймові партиї, а між ними і вірмено-польскі дідичі, рішучий протест. Се розірвало дотеперішну політичну дружбу між боярскою соймовою більшостию а Поляками, і аж тепер оголосила себе боярска соймова більшість, розуміє ся „ad captandam benevolentiam“ волоского народу — волоско-національною партиєю.

Так отже доказали ми фактами, що не Русини, але самі волоскі політики піддержували польонїзм на Буковині, а з огляду на сей доказ можна сей закид, з яким вступила „Gazeta Bucovinei“ против Русинів, з повним правом назвати, що найменьше, напастию.

А вже-ж цілком безпідставним баламуцтвом представляє ся те, що „Gazeta Bucovinei“ наговорила про відношенє тутешних Русинів до Поляків, та взагалї про руску справу.. Ся попутана балаканина сьвідчить цілком наглядно про се, що тутешні волоскі політики нетілько не мають найменьшого понятя про нашу справу, але, що гірше, із сеї пристрастної балаканини виходить цілком ясно, що волоскі політики черпають свою інформацию про руску справу виключно з табору тутешних москвофілів, котрих то волоскі політики вже від довшого часу всїми силами явно підпирають, та ще і тепер не перестали бути їх сильними протекторами. Про сю протекцию сьвідчать також і виводи, які в найновійшім часї помістив тутешний, по німецке редаґований волоско-жидівский орґан: „Bukowiner Post“ про руску справу. Оба сї орґани волоских політиків: Gazeta Bucovinei і Bukowiner Post, котрих редактори і співробітники не знають нї історії руского народу, нї руского письма, нї рускої мови, а натомість стоять в як найтїснійшій звязи з редакторами тутешних москвофільских ґазет, як: „Православная Буковина“ і „Буковиньскій Вѣдомости“, відважують ся в своїй зарозумілости, без всякої відповідної науки розбирати, мов ті слїпороджені теорию о красках, преважне політично-народне питанє, якою є безперечно руска справа. Оба сї орґани представляють в користь самолюбних цілий своїх хлїбодавців ще і тепер лише москвофілів яко правдивих Русинів, а їх „язичіє“ яко лїтературну руску мову. Оба сї орґани теперішних волоских політиків обороняли всїма силами звісну купчанківску москофільску аґітацию, і власне по мисли тої аґітациї представляють ще і тепер управильнену фонетичну правопись, одобрену найвисшою шкільною властию, яко польску інтриґу, вимірену на спольщенє Русинів і златиньщенє руского обряду.

Таке дивоглядне понятє про патриотичну працю руских провідників. і взагалї про руску справу, може ширити лише москвофільска злоба, або цілковите незнанє сеї справи, правдива скрайна тьма і іґноранция. Бо-ж кождий учений і совістний чоловік, що схоче вірно розслїдити суть рускої справи, мусить вконци признати, що ся справа не має иншої цїли, як тілько просьвітний і економічний розвій занедбаного руского народу на підставі его питомого народного ґрунту. І се отже цілком гуманне дїло, котре не може бути шкідним нї державі нї краєви, а противно може тілько причинити до скріпленя держави і до пожаданого розцвиту власного краю.

Розуміє ся, що з такими політиками, котрі сьвідомо, чи несьвідомо, стоять на москвофільскім ґрунтї і піддержують ширенє москвофільскої аґітациї в краю, ширенє аґітациї, котра вимірена на знищенє руского елементу в користь Росиї, не можуть щирі і сьвідомі Русини, котрим добро руского народу, его просьвітний і культурний розвій лежить на серци, навязувати нїяких політичних зносин, і се була найголовнійша причина, длячого наші посли занимали в буковиньским соймі против волоско-боярскої більшости рішуче опозицийне становиско. Задля сего опозицийного становиска закидали нам навіть свої люди, галицкі народовці — опозиціонїсти, разячу неконсеквенцию, мовлячи, що ми в буковиньскім соймі придержуємо ся опозицийної полїтики, а не похваляємо таку саму політику галицких народовців-опозиціонїстів.

Кождий, що докладно порозумів буковиньски і галицкі відносини, мусить признати, що сей закид основує ся лише на незрозуміню річи.

На сам перед, що до правительства, то наші посли, переконавши ся о прихильности правительства для Русинів, не занимали против правительства нїколи опозицийного становиска. Виступленє наших послів против бувшого краєвого президента бр. Кравза не можна назвати опозициєю против правительства, бо-ж бр. Кравз не провадив правительственну, але свою особисту полїтику, в наслїдок чого мусів і уступити із свого урядового місця.

Що тичить ся наших волоских політиків, то ми вже давнїше представили їх цілком вірно. Є то люди ще дуже вузкого сьвітогляду, що ще

ніколи не застановляли ся глубше над цілим ходом людскою розвою і над етичним напрямом духовоі людскої праці, котра безнеречно стремить до поборення безоглядного самолюбства, до усунення разячих, а для загалу шкідливих контрастів, до справедливійших суспільних порядків. А опріч того наші волоскі політики, звязавши ся з москвофілами, були до тепер для правдивих Русинів цілком неприступні, отже годі було нашим послам, навязувати з теперішними волоскими політиками які небудь зносини. Инакше стоять річи в Галичині. Там всї польскі посли признають бодай самостійність нашого руского народу, і вже можна знайти між ними людий ширшого сьвітогляду, з котрими можна поважно поговорити і кавязати якийсь зноснійший modus vivendi. Сего бажали все і бажають тепер наші руск' посли на Буковині.

Наші посли о сім сьвято переконані, що для скорійшого розвою нашого краю дуже пожадані дружні відносини між Русинами а Волохами, котрих на жаль, як сказано, тепер ще навязати неможливо. Наші гадки, наша ціла праця стреміли все і тепер стремлять до спроваджения як найсправедливійшах, правдиво людских відносин між цілою суспільностию нашого краю і ми не тратимо надії на лучшу будучність бо ми віримо сьвято, що правда мусить побідити!

Нова напасть.

На нову напасть тутешної „Gazet-и Polsko-ї“, поміщену в числї 47 сеї ґазети під написом: Polonofobia, скажемо на підставі докладної інформациї єдино те, що она під покришкою strzeżenia słusznych praw polskiego żywiołu бажає польонїзациї Русинів на Буковині. Сей орґан, що всім закидує шовінїзм, а сам між Поляками єго неустанно пропаґує, плаче, що в Кіцмані, де, як каже „колись“ (за бл. п. rządów р. кат. консисториї) учено виключно по польски, на перекір запорученю устави залишено в низших клясах школи народної науку польскої мови. Віримо G. P., що колись в рускім Кіцмані, де після конскрипциї з р. 1890 є 82% Русинів а тільки 6% Поляків, учено виключно по польски, ба навіть і за часів Мартиновича, Микитовича і Боровича більше по польски як по руски. Розуміємо й жаль G. P. за тим prądem bardzo zdrowym i z pedagogią wcale zgodnym. Але не розуміємо, з яким лицем покликує ся „G. P.“ на уставу і на право, котрі би мали піддержати й на далї таке покривджене Русинів в рускій місцевости.

Справдї, лише хто не вважає Русинів народом або тільки шовінїст найгіршого роду може бачити кривду в зовсім законнім ладї.

Бо ото власне устава*), на котру „G. P.“ мабуть несьвідомо покликує ся, приписує, що наука другої а взглядно третої мови, котрою є польска мова в кіцманьских школах, починає ся в 4-клясових школах, отже і в кіцманьскій школї для хлопців, в 2. роцї шкільнім, а в 2-клясових, якою є кіцманьска школа дівоча, не раньше 3. року шкільного. Такий порядок є в тих школах і иньшого не виборе „G. P.“ і Koło polskie. Дальше плаче Gaz. P., що дїтем накидають „ruszczyznę“, що скоро тілько ті говорять по руски, записують їх за Русинів. Розуміємо й тут, що G. P., як то робив колись бл. п. управитель Борович, хотїла-б мати всїх католиків Поляками, та на жаль в Кіцмані є такі не то дїти а й родичі р. кат. віроісповіданя, що не вміють і слова по польски, а тілько по руски, а з 41 рим. кат. учеників є лиш 27, а з 22 рим. кат. учениць лише 14 польских.

Колись оно правда, инакше було; і так одного разу п. Борович, що хотїв коньче стати директором, виказав був 66 рим. кат. Поляків, з котрих виявилось лише 19 дїйстних, а з прочих було 40 Русинів, кілька Німців, вЧхів і т. д. Не вже-ж бажала би „справедлиа“е „G. P.“, щоби дїтий, котрі говорять тілько по руски, записувати за польских?

В цілім Кіцмані найде ся найбільше 50 дїтий польских і то по найбільше родичів перехожих. І для такого малого числа установлено в тамошних школах науку мови польскої, наколи в многих місцевостях Буковини для більшого числа руских дїтий нема науки рускої мови. І таке увзгляднене польскої меньшости в очах G. P. то „полїтика антіпольска“. Такі безпідставні нарікання єї можуть по нашій думці вийти тілько на шкоду самих Поляків.

Далї вповідає G. P., що член кіцманьскої ради шкільної — Русин о. М. — мав сказати учительці-Польці Хшонстовскій, котра убиваєся о посаду при тамошній школї: „Нам не потрібно Поляків нї Німців, лише Русинів.“ І се є видумкою панни Хш. або G. P., хоч обоє до того не признають ся, бо названа учителька збираючи голоси для себе, просила й о. М. о голос, на що о. М. спитав ся про єї кваліфікацию. Довідавшись, що она з руского не кваліфікована, сказав о. М., що сумнїває ся, чи дістане місце при школї з рускою викладовою мовою в Кіцмані. Ось і все. І через те погнївала ся панна Хш. і G. P. та називає сю приватну відповідь члена пов. ради шкільної, — мабуть тому, що дав єї і то зовсім справедливо Русин Польці — „надужитєм і самоволею.“

Оно би було сьмішно, наколи-б се не стояло чорно на білім в ґазеті, що хоче уходити за поважну.

Ось із яких то причин виступає G. P. з докорами проти Русинів-народовців, котрі як каже, „urośli poparciem polskich ministrów.“ На се ми знов замітимо, що Русини польских міністрів не знають, а тілько австрийских, а коли сї сповнили деякі справедливі жадання Русинів-народовців, то вчинили се головно в интересї державнім! Впрочім G. P. може хиба на невдячність одного Русина нарікати, а іменно на свого колишнього naserdeczniejszego przyjaciela i jedynego p czciwego Rusina — Тиміньского, що один виріс завдяки протекциї G.. P. Всї прочі Русини-народовцї не мали нїколи ласки у G. P. і не мають єї, та й не вбивають ся о неї; жаль їм тілько, що G. P. славить ся орґаном бук. Поляків, з котрими як зі всїма, хотїли-б Русини жити в спокою. Та на жаль тактика, така як сеї ґазети, не причинить ся до згідного житя. Переняли єї вже й буковиньскі Поляки і напастують Русинів без причини. Особливо горстка кіцманьских matadorów позваляє не на такі „надужитя й самоволю,“ як слово правди, висказане некваліфікованій компетентції, а відкидає рускі подання „wbrew gwarancyi ustawy“ в суді чисто руского повіту, як се помимо наказу висшого суду львівского(!) зробив сими днями по раз другий p. Donigiewicz. Так само позволяв иньший Поляк на те, що в кіцманьских школах до недавна занедбувано рускі дїти в кождім взглядї на користь польских, бо не дбав о те, щоби вписувано й посилано рускі дїти до школи, приймав учительок-Польок без кваліфікациї з руского язика, позволяв на польонїзацию руских дїтий через польских орґанїстів, котрі вписували Русинів за Поляків, силували вчитись по польски, держали більше годин польских як руских. Той сам Поляк підюджує своїх слуг, аби аґітували в громадї проти рускої мови й жадали нїмецкої, коли польскої не можна. Той сам Поляк висилає Русинів із касина гуляти коломийку на толоку, бо в него тільки мазур танець сальоновий. Отсе і ще більше можемо доказати приятелям Русинів, вихованим „G. P-ою.“ Та досить на сей раз. Ми й се сказали не з своєї волї, а визвані безнастанними напастями. А кінчимо й ми завізванєм поважаного Koła Polsk-ого, щоби внесло зажаленє в справі піднесеній G. P-го в статї: Polonofobia, а переконає ся, як легкомисно поступає собі редакция сеї ґазети, поміщаючи зовсїм безосновні напасти на Русинів. Коли-ж не внесе — „Koło Polskie“ жалоби, то тим осудить оно само поступованє Gazet-и Polsko-ї.

*) Роспоряджене бук. краєвої ради шкільної з дня 3. марта 1883 р. ч. 71.

Письмо з Відня.

Комбінациї парляментарні.

Відень, 21. червня 1895.

На вчерашнім засїданю палати посольскої представив ґр. Кільмансеґ, тимчасовий президент кабінету, членів тогож кабінету парляментови. З короткої річи інавґурацийної можна догадатись, яка задача спочиває на сім новім, провізоричнім, урядничім кабінеті? Кабінет сей буде далекий від всяких партийних спорів і змагань палати посольскої. Єсть се лиш воплощена машина державна, котра поведе дїла Долитавщини через недовгий час, доки не уложать ся розбиті або лучше сказавши загнївані сторонництва ради державної між собою і доки з нової комбінациї сторонництв не вийде новий парляментарний кабінет.

В словах провізоричний і урядничий кабінет містить ся проте вся суть нового, хвилевого звороту. Провізория потреває имовірно не довше, як до кінця липня, позаяк новий кабінет буде жадати від парляменту продовженя провізориї буджетової лиш на один місяць. Така воля корони і на певно найде ся в парляментї відповідна більшість, котра, шануючи волю цїсаря, ухвалить не лиш провізорию бужеєвову на конець липня, але рівночасно ухвалить і весь буджет на 1895 рік. Всякі здогади проте, яка задача дожидає урядничий кабінет, що і як він зробить, куди поверне? — все те відпадає з простої причини, котра містить ся в слові: урядничий кабінет.

Друга річ, як зложать ся відносини поодиноких сторонництв ради державної до себе?

На тім поли можна вже комбіновати всїляко. Можна думати в першій лїнії о відновленю упавшої коаліциї. Можна здогадуватись, що прийде до союза межи Німцями взагалї а Поляками. Можна думати о коаліциї уміркованих елементів з всїх сторонництв палати посольскої; можна вкінци витворити потрійний союз межи Поляками, клюбом Гогенварта а молодо-Чехами; можна звести молодо-Чехів з Німцями. Всї ті комбінациї, а єсть їх пять, суть можлив'. Заходить лиш питанє, котре осущить ся в найблизшім часї?

По моїй неміродатній гадцї, перша комбінация єсть найбільше можливою, т. є. упавша коаліция буде відновлена в троха зміненім видї, Поляки і консерватисти з клюбу Гогенварта мають так богато спільних інтересів, що ті два табори не розлучать ся. Суть то інтереси аґрарні і суспільно-релїґійні. До сеї ґрупи треба шукати третого спільника. А тим третим звеном можуть бути умірковані елементи з табору лївиці, або, виразнійше сказавши, ґрупа Пленера. Моглиби стати третим звеном коаліциї Молодо-Чехи. Але заходить питанє, чи молодо-ческе сторонництво підготовлене до того вже нинї в виду опозицийних струй дуже радикальних, котрі залили нинї весь край ческий, а котрих програмою побіч державного права ческого єсть і закон о безпосереднім загальнім праві голосованя? Вправдї появились в дневниках навіть галицких вісти, що Чехи вступлять в коаліцию польско-гогенвартівску, та що в тім напрямі ведуть ся переговори... Але комбінация сеся, о скілько єї тут на місци можна розслїдити, єсть що найменше передвчасною.

О союзї Німців з Поляками без третого союзника не можна і бесїдувати. Такий союз значив би одно, що Полякам з 56 послами пійти в службу нїмецку. Сполучені лїберали з нїмецкими националами становлять силу яких 150 голосів. Впрочім такий союз значив би одно, що виданє Чехів, Словінців і Хорватів на поталу Німцям! І для Русинів такий союз нїмецко-польский був би дуже шкідливий. Нїмцї і Поляки поділились би панованєм. Одні пановали би в краях славяньских Долитавщини, Поляки певно захотїли би повної автономиї а навіть відрубности Галичини. Відрубність Галичини значила-б вправдї одно, що панованє елементу польского над Русинами, але економічні відносини Галичини потерпіли би на тій комбінациї цілковито, бо Галичина єсть ще завсїгди слабо розвиненим краєм на поли доходів.

Комбінация — мов-то будуча більшість ради державної могла би зложитись з умиркованих елементів всіх сторонництв парляментарних єсть найбільше неймовірною. Сторонництва ті суть занадто національні, як щоб могли поділитись на части. Лишаєсь ще союз Молодо-Чехів з Німцями. І сей союз неймовірний, з причин антаґонізму національного і переваги чисельної послів німецких над ческими.

Але будь-як-будь в найблизшім часї питаня ті мусять бути порішені. Без реальної більшости в раді державній годі говорити о новім кабінеті парляментарнім. Як довго більшість така не зложить ся, так довго потреває теперішна провізория урядничого кабінету.

Провізория буджетова на липень буде внесена на днях. Розправи над буджетом 1895 р. почнуть ся правдоподібно в перших днях липня.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 24. червня 1895. р.

Нові міністри. Ґр. Еріх Кільмансеґ новоіменований міністер справ внутрішних, а заразом і провізоричний управитель ради міністрів єсть четвертим сином бувшого гановерского міністра і родив ся 13. лютого 1847 р. отже має тепер 49-тий рік. По війні в 1866 р., коли то й гановерске королївство перестало істнувати, зайшов він до Австрії і тут знайшов собі нову вітчину. Він був спершу старостою на віденьскім підгородю Закеґаве, а відтак став радником правительственним при краєвім правительстві на Буковині, де оженив ся з Анастазиєю Мойсович-Лебедів. Звідси перейшов яко радник двору до Цельоваца, а в 1886 р. став радником міністериальним в міністерстві справ внутрішних в 1889 р. шефом секциї і наконець в жовтни 1889 р. був іменований намістником Долїшної Австрії. Ґр. Кільмансеґ добрий бесїдник і відзначає ся великою розвагою і тим, що коли потреба, може розвинути незвичайну енерґію. Яко намістник по бч бурмістра Прікса, найбільше причинив ся до того, що місто Віденъ сполучено зі всіма его підгородями в одно велике місто. Его енерґії завдячує Віденъ розвій своїх комунікаций. Розвязане віденьскої ради громадскої і установлене правительственного комісаря було також его ділом. Треба тут ще й то запримітити, що ґр. Кільмансеґ єсть протестантского віроісповіданя. — Міністер фінансів др. Евґен Бем-Баверк родив ся в Берні на Мораві 12. лютого 1851 р., має отже тепер 45-тий рік. Він вступив був в 70. роках до краєвої дирекциї фінансової в Долїшній Австрії, але опісля посьвятив ся станови учительскому і був професором національної економії при університеті в Інсбруку та й нині єсть ще почетним професором віденьского університету. В 1889 р. за міністра Дунаєвского покликано его яко радника міністериального до міністерства фінансів, де від кількох літ яко шеф секциї управляв цілим департаментом податковим. На сім становищи й припала ему задача виготовити проект реформи безпосередних податків. Шеф секциї Бем-Баверк виготовив був реформу податкову ще за міністра дра Штайнбаха, а за міністра Пленера перебробив той проект після зміненого пляну фінансового. В парляментарних кругах знають нового міністра від многих лїт, люблять его і поважають. Др. Бем-Баверк брав живу участь в економічних змаганях віденьских товариств. Про двох міністрів, котрі остали з давного кабінету, сказати би, що міністер оборони краєвої, фельдціґмайстер ґр. Зенон Вельзерсгаймб єсть міністром від 26 червня 1880 р., тож засїдав в двох кабінетах: ґр. Таффого и кн. Віндішґреца — а міністер без теки Аполінарій Яворский обняв свій уряд з початком ери коаліцийної, с. є. від 11. падолиста 1893 р. Про управителїв можна сказати, що всї они тілько власною працею добили ся так високих становищ.

Руский театр перебуває тепер в Станіславові і поводить ся ему поки-що добре.

О руху виборчім в Бережанщині пишуть до „Народної Часописи“: Новинка, подана недавно в „Буковині“, в справі завязаня комітету виборчого в Бережанах і поставленя кандидатури о. крил. Б. Пюрка зі Львова єсть правдивою. Натомість новинка в „Ділї“ ч. 119 єсть вимірена на замасковане роздору, який деякі люди з Бережан хотять викликати в однодушній акциї виборній між загалом Русинів тутешних з користь т. зн. „независимого“ або „адвокатского“ комітету. — Для пояснення мусимо тут додати від себе, що згадана новинка в „Ділї“ з насьмішкою відозвалась про завязане комітету виборчого, а відтак ще й додала, що селян репрезентують в нім бережаньскі міщани Хрущ і Сойка (дак), та що про кандидатуру о. Пюрка нїхто нічого не знає. В другій дописи з Бережан подало „Діло“ (ч. 125) вість, що адвокат др. А. Чайковский скликав був на 18. с. м. довірочні збори, на котрі запросив 13 сьвященників і 10 селян. Із сьвященників явив ся лиш один, а із селян шість. В сїй дописи названо вже Сойку не дяком але бернардином. В ч. 128 „Діла“ находимо спростоване о. Кордуби, що в бережаньскім комітеті нема о. бернадина Сойки, лише єсть п. Сойка, міщанин, півець церковний і лишній кандидат на посла. „Діло“ каже на те, що комітет повинен був написати, котрий Сойка належить до комітету, так як би о. бернадин міг справді брати участь в рускій акциї виборчій. Ot крутити!

В Кучурові малім на Буковині отворено вчера читальню Руской Бесїди заходами місцевого учителя п. Радомского. На торжество се прибули з Чернівців посли Стоцкий і Пігуляк і редактор Маковей. З пів милї перед селом привитала їх кінна бандерия радістними окликами і провела аж до села, де у господаря Івона Семенка ждала велика громада кучурівских селян, прибраних сьвяточно. Вистріли з моздірів звістили селу початок небувалого там сьвята. Почалось оно з 2 годині в стодолї Івона Семенка. Стодолу і подвіре битком залягло яких 300 осіб, між котрими бачили ми богато женщин, двох православних сьвященників і кільканайцять учителїв. Гостий з Чернівців, відпоручників Руской Бесїди, приняли господарі Левонтий Гуцул і Івон Семенко хлїбом сїлю і щирими, короткими промовами. Збори отворив посол Пігуляк прекрасно обдуманою промовою про значінє читальні, а статути пояснив посол Стоцкий. Популярних, цїкавих і сердечно відчутих промов обох послів, в котрих пробивало ся велике знане сїльского житя, вислухала зібрані селяни з великою увагою, перебиваючи промови бесїдників своїми увагами. Такої уваги на лицях селян, такого переняти хвилею давно не лучало ся нам бачити. Так і видко було, як дуже відчувають селяни потребу своєї читальні, що лучила би їх зі сьвітом, давала би добрі ради і науку. Треба-ж знати, що в селї Кучурові малім місцевий сьвященник є противник читальні і що значна частина т. зв. шляхти, заможнійших селян, також не виявила своїх симпатий до читальні. Звичайна річ, кому добре дїє ся, той думає собі, що все так буде і та шляхта, хоч уже й між собою видить приклади упадку господарства, не думає глядати способів, щоб зарадити такому лиху, яке стрінуло всїх тепер зубожілих селян. Хоч сьвященник і заможнійша шляхта не явили ся на збори читальні, всї не могли начудувати ся, що число селян на зборах було таке велике, і що они таке величаве устроїли сьвято. По промовах послів вибрано видїл читальні (імена видїлових подамо, коли уконституть ся). Відтак цекотрі господарі просили послів о поясненє ловецкої устави, питали ся в справі одного процесу і т. и. Промавляв також один учитель загріваючи селян до науки. Збори закрив п. Пігуляк подякою для Монарха за его волю народови збирати ся і радити над своєю долею (зібрані піднесли трикратний оклик на честь Монарха) і подякою для всїх тих, що заложили читальню, а особливо для учителя п. Радомского котрому треба признати заслугу в устроєню сего величавого сьвята. Вражінє з цїлих зборів було надзвичайно красне і будило надію, що так гарно почате дїло буде так само гарно розвивати ся. Се вже десяту читальню отворив видїл Руской Бесїди в Чернівцях сего року на Буковині.

Нещасливі залюблені. У Львові жив 21-лїтний муляр Франц Горецкий, котрий так собі неподобав 17-лїтну слугу Францішку Гадомску, що заручив ся з нею. Але від заручин до весїля звичайно не так легка дорога. Щось між ними недоброго мусїло стати ся, коли в ночи з 21 на 22. с. м. пішли в Кривчицкий ліс і там Горецкий зажив азотової кислоти. Він намовив і Гадомску, щоби отруїла ся, але коли она не хотїла на таке пристати, силоміць вляв їй отрую в уста. Аж по якій годині, коли отруя почала дїлати, обоє пішли за Личаківску рогачку, звідки люди закликали ратункову стацию до хорих. Обоє вже не були при памяти, коли їх відвезено до шпиталю. — Якась знов иньша дївчина у Львові Мария Браницка з нещасної любови рішила також сама померти. Умила ся, убрала ся, помолила ся, взяла ключ від поду і повісила ся. Мала 22 роки. Спокій души не аби-який.

Траґічна і дивна пригода трафила ся недавно підчас вправ артилерії під Нептуно недалеко Риму. Через похибку при стріляню ударив шрапнель (арматна куля) вояка, що пильнував „шайби“, в груди і убив его на місци. Але дивна річ, шрапнель не вибух, тілько лишив ся в грудах. Нїхто не важив ся рушити трупа, бо в тій самій хвилї міг би вибухнути шрапнель і убити всїх доокола. Не було иньшої ради, тілько положити легко під небіжчика динамітний надій і заналити его при помочи електричного дрота. Так і зробили. Вибух динаміт і шрапнель і розірвали нещасного артилериста на дрібні куснї. Позбирали ті куснї разом і поховали. Такої дивної смерти і похорону ще нїхто не мав.

Драма родинна. В селї Щеваця, повіта равского, панувала від довшого часу між супругами Алексієм і Маланкою Війґаками незгода. Одно другого підозрівало, що не суть собі вірні, за що через цїле своє житє часто сварили ся і били ся. Жена кілька разів утїкала від свого мужа до родичів, живучих в Махнївку, повіта сокальского. Однако, буває, муж з женою посварять ся, побють і погодять ся; так і тепер перед кількома днями побив Алексій свою жену Маланку дуже сильно, а то так, що она аж мусїла удати ся перед суд повітовий в Угнові. Але коли стануло обоє з сьвідками до устної розправи, то суд погодив їх. Опісля жили собі Алексій і Маланка як муж з женою якийсь час мирно. Нїхто вігадати не може, що межи ними такого зайшло в недїлю дня 16 с. м. Дуже рано, коли ще дїти спали, знов той-же Алексій побив жену свою найменьшого милосердия, задавши їй страшні рани мотикою і маглївницею в лице і голову, так сильно, що аж їй мозок з голови повилазив, по лици-ж було повно ран від ударів. Так на-пів неживу оставив єї насеред хати, а сам удав ся на під, взяв з собою косу і завдав собі дві рани в груди, а третю під груди просто в кишки. Там і скінчив своє житє. Дїти спали, і нічого не чули, аж коли обудила ся 16-лїтна дївчинка і побачила, що мама лежить на серед хати окровавлена і як нежива, почала дуже кричати і плакати, на що решта дїтий обудила ся і маму на-пів неживу відчутили, та завели до сусїдної хати. Збігли ся сусїди і свояки, почали глядїти за убійником і найшли его вже неживого. Уряд громадский зараз післав по лїкаря до Угнова, але помимо старанних заходів не можна було раненої уратувати і она по страшних терпінях померла на другий день Остало 5-ро дїтий сиріт, найстарша 16-лїтна дївчина, а наймолодша 5-лїтна.

Новий рід листяних циґарів появив ся в буфеті віденьского парляменту а небавом увійде в розпродаж під назвою Yara-Cuba по цїнї 8 кр. за штуку.

Спростоване. В ч. 52 „Буковини“ на стор. 2. в 3-ій шпальті першій стрічці треба читати „**непримиримий**“. Сю важну похибку друкарску зроблено в „Правдї“, котрої редакция нас об тім звіщає. Др. Олесницкий котрий був „непримиримий“ для Поляків, заговорив перед виборами, що він в засаді за згодою з Поляками.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 24. червня. Цісар принимав нинї на авдиенциї всїх членів кабінету Віндішґреца, а відтак мінїстрів Кільмансеґа, Бема і управителїв прочих мінїстерств.

Мадрит, 24. червня. В королївскій палатї зловлено вчера божевільного, котрий терпить манїю, що хоче у королевої бути в гостях. Єго увязнено.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.